

Stiftelsen Anden och Ordet
Org nr: 864501-5697
huvudman@bkskola.org

Beslut efter riktad tillsyn
av Borås Kristna Skola belägen i
Borås kommun

Bakgrund

Skolinspektionen har under hösten 2019 genomfört en riktad tillsyn vid Borås Kristna Skola med huvudmannen Stiftelsen Anden och Ordet belägen i Borås kommun inom områdena: trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, undervisning och lärande samt förutsättningar för utbildningen vid skolenheten.

Tillsynsbesöket ägde rum den 23-24 oktober 2019. Vid besöket intervjuades elever, lärare och övrig personal, representanter för elevhälsan, rektorn och representanter för huvudmannen. Det har genomförts verksamhetsbesök och lektionsobservationer. Det har även genomförts en så kallad ägar- och ledningsprövning och prövning av skolans ekonomiska förutsättningar i enlighet med den nya lagstiftning som trätt i kraft 2019 när det gäller kontrollen av fristående verksamheter och huvudmän.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Anden och Ordet att senast den 8 april 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen. Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande samt grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Anden och Ordet inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Undervisningen i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med kursplanen och kunskapskraven (9 kap. 9, 11§§ skolförordningen).
- Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i utbildningen (7 kap. 17 § skollagen).

Åtgärder

- Rektorn ska se till att undervisningen inom skolans val till sitt innehåll och sin inriktning är förenligt med kursplanen och kunskapskraven.
- Rektor ska se till att alla elever deltar i alla delar av undervisningen inklusive skolans val.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheten

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Anden och Ordet inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola och att elevhälsan innehåller samtliga de kompetenser som elevhälsan ska innehålla (2 kap. 25 § skollagen).

Åtgärder

- Huvudmannen ska se till att det på grundskoleenheten finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola som även omfattar kurator.

Skolinspektionens bedömning

Undervisning och lärande samt grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställt att undervisningen inom skolans val till sitt innehåll och sin inriktning är förenligt med kursplanen och kunskapskraven i det ämne/de ämnen som omfattas. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver se till att eleverna deltar i den undervisning som ges.

Skolinspektionen bedömer att det som sker inom ramen för skolans val och som är en del av skolans timplan är undervisning. Därmed kan den inte ses som frivillig för eleverna. Skolans val är schemalagda lektioner och kan ligga vid olika tider under dagen med andra lektioner både före och efter. Eftersom det är undervisning och schemalagt kan det inte vara frivilligt utan något som alla elever ska delta i. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med kursplanen och kunskapskraven. Det är rektorns uppgift att se till att undervisningen i skolans val är förenlig med kursplanen och med kunskapskraven i det/de ämnen som omfattas och hur skolans val knyter an till dessa ämnen.

Men när varken den ansvariga läraren eller rektor kan redogöra för vad som ingår i skolans val eller förklara hur skolan försäkras sig om att innehållet är förenligt med bestämmelserna kan Skolinspektionen inte anse att skolan säkerställt att skolans val, till sitt innehåll och sin inriktning, är förenligt med kursplaner och kunskapskrav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska en elev i förskoleklassen och grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen.

Enligt skolförordningen (9 kap. 9, 11 §§) ska det i timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Undervisningen inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med kursplanen och kunskapskraven.

Utredning

Rektorn uppger att skolans val, kristendom, är lektioner inom timplanen. Det framgår även av dokument som Skolinspektionen tagit del av liksom av observationer att skolans val är schemalagda lektioner och kan ligga vid olika tider under dagen med andra lektioner både före och efter. Såväl elever, lärare som rektor och huvudman uppger att ämnet skolans val är frivilligt för eleverna.

Elever uppger att skolan inte vill blanda ihop skolans val, kristendom, med de andra ämnena, de tycker att det är bra med en egen lektion för kristendom, för då kan man ställa frågor om tro. Eleverna säger att lektionerna om kristendom inte är obligatoriska. Det är föräldrarna som bestämmer om man ska gå. Eleverna uppger att alla lärare följer skolverkets regler och läroplanen i alla de andra ämnena men att det är för att det finns en egen lektion för kristendom där man kan prata fritt.

Lärarna uppger att kristendom är skolans val. Kristendomsundervisningen är inget som lärarna betygssätter och lärarna säger även att kristendom är ett ämne som är frivilligt för eleverna att delta i. Under den lektionen kan vi prata om etik, hur man ska vara mot varandra och vi kan även berätta om vilka kristna traditioner vi har i Sverige, säger lärarna. Däremot finns det enligt ansvariga lärare inte någon fastslagen plan för vad lektionerna ska innehålla, eller hur de kopplas till centralt innehåll och kunskapskrav i ämnen utifrån kursplanerna. Eleverna är också med och planerar undervisningen. Därför ser det ganska olika ut från den ena gången till den andra på kristendomslektionerna, berättar lärarna.

Skolinspektionen ber rektorn klargöra, efter som det framkommit under tidigare intervju med lärarna, att det inte verkar finnas någon plan eller beskrivning av skolans val för att se om det är förenligt med det eller de ämnen som det är en fördjupning i. Rektorn bekräftar att det inte finns någon plan eller beskrivning för detta ämne. Innehållet varierar och då skolan inte betygssätter det har skolan inte heller formaliserat innehållet, säger rektorn. Rektorn uppger att det finns tankar på att planera innehållet tydligare och skolan har ett samarbete inom ett nätverk som är en sammanslutning av kristna skolor där detta diskuteras.

Skolinspektionen frågade under intervjun med huvudmannens representanter hur de tänkt med frivilligheten vid skolans val. Huvudmannens representanter uppger då att om man tittar på kristendomen så är den frivillig som religion. Att ha en obligatorisk lektion i kristendom blir en form av tvång och det ser huvudmannens representanter som uteslutet. Givetvis ska skolan följa skollagen men frivilligheten är viktig och unik när det kommer till kristendomen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Stiftelsen Anden och Ordets verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande forskrifter. Stiftelsen Anden och Ordet föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheten

Skolinspektionen bedömer att det vid Borås Kristna Skola finns brister inom området förutsättningar för utbildningen då det vid elevhälsan saknas tillgång till kurator. Att vissa elever utifrån individuella behov ges möjlighet att träffa en kurator som finns på distans är inte tillräckligt, då detta inte omfattar alla elever och det förebyggande och främjande uppdraget.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklass och i grundskolenheten finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Utredning

Elevhälsans personal och rektorn uppger vid intervju att skolans kurator slutade i april 2019 och säger att det därefter inte funnits någon kurator i elevhälsoteamet. Skolan ordnade ett vikariat med en tidigare kurator, som besökte skolan en gång i veckan, fram till sommarlovet, säger elevhälsan. Elevhälsans personal uppger att Borås Kristna Skola har ett samarbete med en fristående skola i Göteborg som eventuellt kan skolan hjälpa Borås Kristna Skola med kurator. Skolan har även kontaktat Skolpool för att eventuellt hyra in en kurator men inget är klart ännu. Lärare och elevhälsans personal uppger de att det pågår en rekrytering av ny kurator. Elevhälsans personal anser att det är olämpligt att skolan inte har en skolkurator. Idag finns ingen möjlighet att möta eleverna. Vår dörrklocka till personalrummet ringer väldigt ofta, nästan hela tiden, säger en lärare. All personal lägger väldigt mycket tid på att möta eleverna i brist på kurator.

Även rektorn uppger att skolan har inte haft en kurator sedan april 2019. Vi har dock hanterat problematiken genom att elever har fått åka till en kurator som tidigare varit anställd hos oss, säger han. De yngre eleverna har åkt dit med vårdnadshavare och högstadiel elever har ibland åkt dit med kollektivtrafik.

Rektorn uppger vidare att skolan är medveten om att detta är en brist. Skolsköterskan har fått ägna mycket tid åt eleverna för att kompensera att det saknas kurator. Varje

termin brukar elevhälsoteamet presentera sig för eleverna men den här terminen har det inte varit möjligt. Dels för att skolan har saknat en kurator men även för att en specialpedagog varit sjuk under en längre tid. Men specialpedagogen är nu åter i arbetet.

Huvudmannen uppger i intervju att det verkar röra sig om en tillgångsbrist och detta är något styrelsen har pratat med rektor om. Skola och huvudman har även en pågående dialog med en annan skola och ett bemanningsföretag. Enligt huvudmannen arbetar man aktivt för att se till att det ska finnas en kurator vid skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Stiftelsen Anden och Ordets verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Stiftelsen Anden och Ordet föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Ägar- och ledningsprövning och ekonomiska förutsättningar

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Borås Kristna Skola med huvudmannen Stiftelsen Anden och Ordet uppfyller författningarnas krav inom ägar- och ledningsprövning och ekonomiska förutsättningar.

Den rättsliga reglering gällande *ägar- och ledningsprövning och ekonomiska förutsättningar* framgår av 2 kap. 5§ skollagen.

I ärendets slutliga handläggning har även juristerna Marcella Björkqvist och Johan Kylenfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

2020-01-07

X Frida Eek

Enhetschef
Signerat av: Frida Eek

2020-01-08

X Jonas Nygren

Utredare/föredragande
Signerat av: Jonas Nygren

Mer om information om Skolinspektionens tillsyn hittar du på:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/riktad-tillsyn/>